

Bijlage 3 bij raadsvoorstel beleidsuitgangspunten en budgettair kader specialistische jeugdhulp ZIN 2019 en bijstelling budgettair kader 2018.

Betreft achtergrondinformatie over het jeugdstelsel vanaf 2015

1. Inleiding

Sinds 2015 zijn gemeenten op basis van de Jeugdwet verantwoordelijk voor de uitvoering van de gehele jeugdhulp voor kinderen, jongeren en hun opvoeders. De verantwoordelijkheid is daarmee verlegd van provincie en rijk naar gemeenten. De Jeugdwet is ingevoerd met als hoofddoel het jeugdstelsel te vereenvoudigen en het efficiënter en effectiever te maken, met het uiteindelijke doel het versterken van de eigen kracht van de jongere en van het zorgend en probleemoplossend vermogen van diens gezin en sociale omgeving.

In dit document wordt kort weergegeven hoe de gemeente deze nieuwe taken vanaf 2015 heeft vormgegeven, voor een deel lokaal en een deel regionaal (Noordoost-Brabant). Uitgebreidere informatie is te vinden in het door de gemeenteraad vastgestelde beleidsplan jeugdhulp 2015-2018.

2. Jeugdhulp in de regio Noordoost Brabant; visie en uitgangspunten.

Voor de inkoop van specialistische jeugdhulp is samenwerking gezocht met 16 gemeenten in de regio Noordoost-Brabant. In een gezamenlijke visie van deze gemeenten zijn de volgende uitgangspunten vastgelegd:

Elke jeugdige moet de kans krijgen zichzelf optimaal te ontwikkelen. En alle ouders moeten de kans krijgen hun opvoedersrol optimaal vorm te geven, al dan niet met passende ondersteuning. Ouders zijn als eersten verantwoordelijk voor het gezond en veilig opgroeien van hun kinderen en voor de ontwikkeling van de talenten van hun kinderen op weg naar zelfstandig leven. De overheid komt pas in beeld als dit niet vanzelf gaat. Van de uitvoering vragen we eerdere ondersteuning, zorg op maat en een betere samenwerking rond gezinnen. En voor die kinderen en ouders die dat nodig hebben, zorgen we er voor dat er passend, kwalitatief hoogstaand, gespecialiseerd aanbod is.

Deze visie gaat er vanuit dat een gezin meer zelf oplost binnen het eigen netwerk. Dat vraagt om een versterking van de informele steun van sociale netwerken (eigen kracht) en algemene voorzieningen. Gemeenten dienen ervoor te zorgen dat ouders, kinderen en andere opvoeders gemakkelijk ergens terecht kunnen met vragen over opvoeden en opgroeien.

Deze visie gaat er ook vanuit dat professionals anders gaan werken. Als een gezin er zelf niet uit komt, kunnen deskundigen het gezin ondersteunen. Uitgangspunt hierbij is dat die ondersteuning zo dichtbij mogelijk, zo kort mogelijk en zo passend mogelijk is. Een groot

deel van de vragen van gezinnen is met licht eenvoudige interventies op te lossen. Voor meer complexe vragen kan het gezin een beroep doen op de gespecialiseerde (jeugd)hulp.

De inzet van gespecialiseerde jeugdhulp zal zo kort mogelijk duren: waar mogelijk wordt deze snel weer “afgeschaald” naar minder gespecialiseerde ondersteuning, vaak dichterbij huis en in de eigen omgeving van gezinnen en kinderen. Voor onze regio is de vastgestelde visie vertaald in meetbare doelen en resultaten, zodat we kunnen bepalen of gewenste veranderingen tot stand komen. Deze zijn opgenomen in het beleidsplan jeugdhulp 2015 – 2018 en in de overeenkomsten die met jeugdhulpaanbieders afgesloten zijn:

- Van een relatief groot beroep op jeugdhulp naar een kleiner beroep daarop en meer beroep op de eigen kracht en netwerk van jeugdigen
- Van te laat ingezette jeugdhulp naar (vroeg) tijdig
- Van zwaardere (specialistische) naar lichtere (ambulant) vormen van jeugdhulp
- Van versnippering naar integraliteit (werken met één gezin, één plan, één regisseur en bijvoorbeeld integrale crisisdienst)
- Van meer naar minder hulpverlening in een gedwongen kader

De doelen zijn er dus enerzijds op gericht op voldoende beschikbare ondersteuning en jeugdhulp te hebben en anderzijds op een transformatie van het hele jeugdstelsel. Met name de transformatie verdient de komende jaren nog veel aandacht.

Het beleidsplan jeugdhulp wordt op dit moment geëvalueerd. De beleidsevaluatie wordt naar verwachting rond de zomer afgerond. Omdat de centrumregeling jeugdhulp nog tot 2019 loopt, wordt voorgesteld om een nieuw beleidsplan voor te leggen voor de periode 2020–2023.

3. Inrichting jeugdinstelsel in Noordoost Brabant.

Het nieuwe jeugdinstelsel is vanaf 2015 opgebouwd uit de volgende pijlers:

- A. Sociale omgeving. Met informele en formele sociale structuren en algemene basisvoorzieningen zoals scholen, algemeen maatschappelijk werk, jongerenwerk, sport- en culturele verenigingen, jeugdgezondheidszorg (GGD), kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.
- B. Basisteams jeugd en gezin. In alle gemeenten zijn basisteams of wijkteams ingericht die basisondersteuning en -hulp verlenen bij vragen over opvoeden en opgroeien. Zij kunnen doorverwijzen naar gespecialiseerde jeugdhulp.
- C. Specialistische jeugdhulp. Naast het hebben van voldoende specialistische jeugdhulp zijn gemeenten ook verplicht om een gecertificeerde instelling (GI) te hebben voor jeugdbescherming en jeugdreclassering en Veilig Thuis voor het melden van kindermishandeling en huiselijk geweld.

Ad A en B.

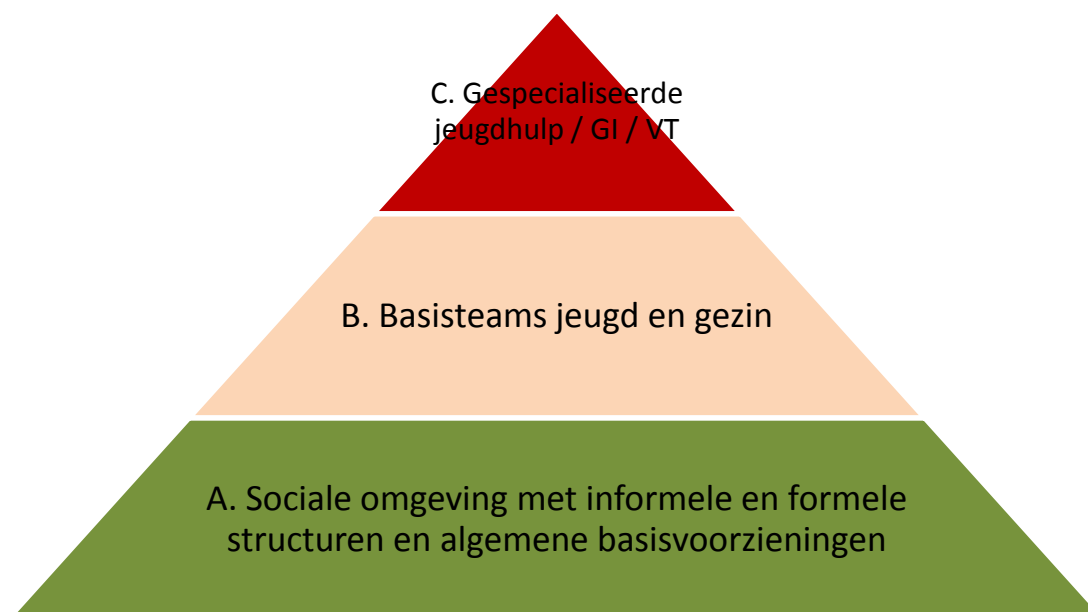
Is een lokale verantwoordelijkheid. Gemeenten kunnen zelf keuzes maken over de omvang en inrichting van algemene voorzieningen en basisteam jeugd en gezin. Jeugdigen en hun ouders kunnen met eenvoudige vragen over opvoeden en opgroeien hier terecht. Wanneer deze ondersteuning (tijdelijk) onvoldoende is kan specialistische jeugdhulp worden ingezet. Ofschoon basishulp en ondersteuning door gemeenten individueel wordt geregeld, kan dit wel invloed hebben op omvang van specialistische jeugdhulp. Hoe meer ondersteuning vanuit de basishulp geboden kan worden, hoe minder specialistische ondersteuning er naar verwachting nodig is.

Ad C.

Voor de inkoop van specialistische jeugdhulp (Zorg in Natura ZIN) inclusief afspraken met gecertificeerde instellingen en Veilig Thuis liggen de afspraken vast in de centrumregeling jeugdhulp. Er zijn ook afspraken gemaakt in verband met solidariteit. Gemeente 's-Hertogenbosch is centrumgemeente. De centrumregeling jeugdhulp loopt nog tot 2019. Op basis van de centrumregeling moet centrumgemeente 's-Hertogenbosch elk jaar voor 1 april een jaarplan inkoop opstellen met financiële consequenties. Op dit moment vindt een evaluatie plaats.

Gespecialiseerde jeugdhulp kan ook met een pgb (persoons gebonden budget) worden ingekocht. Dit is een lokale verantwoordelijkheid.

Verder hebben we ook nog te maken met de zogenaamde Landelijke Transitie Arrangementen (LTA). Dit zijn afspraken met landelijke en zeer specialistische jeugdhulpaanbieders. VNG maakt deze afspraken. Verwijzing wordt vooral gedaan door jeugdartsen. Gemeenten moeten de jeugdhulp betalen die afgenomen wordt.

4. Plan van aanpak transformatie opgaven

In juli 2017 zijn de gemeenteraden in de regio Noordoost Brabant akkoord gegaan met het regionale plan van aanpak transformatie opgaven jeugdhulp (opbouw, ombouw en afbouw). De gemeenteraden hebben in totaal 21,5 miljoen vrijgemaakt om knelpunten in regionale contractering op te lossen en om de transformatie een versnelling te geven. Verder zijn extra budgetten vrijgemaakt voor versterking lokale toegang.

5. Financiën

Voor het uitvoeren van taken ontvangen gemeenten budgetten van het Rijk via de Integratie uitkering Jeugdhulp. In 2015 is in principe de volgende verdeling gemaakt voor besteding van de budgetten:

- 2% uitvoeringskosten voor gemeenten
- 4% innovatiebudget in te zetten voor vormgeving BJG's
- 9% doorstart BJZ. Toegevoegd aan budgetten BJG's
- 21% pgb's persoonsgebonden budget. Het is nl mogelijk om een pgb aan te vragen voor inzet jeugdhulp als jeugdhulp niet via ZIN ingezet kan worden
- 5% LTA
- 55% ZIN
- Overige onvoorzien

Verder is er nog sprake van lokale budgetten die ingezet worden voor de Basisteams Jeugd en Gezin (afspraken met Ons Welzijn) en voor algemene basis voorzieningen.

Sinds 2015 blijkt dat deze budgetten bijgesteld moeten worden. Redenen:

- ZIN is ontoereikend
- LTA veel hoger dan verwacht
- Pgb lager dan verwacht
- Wachtlijsten bij lokale BJG's
- Knelpunten bij Veilig Thuis

Tot en met 2016 konden de tekorten nog opgevangen worden uit de beschikbare jeugdbudgetten. In 2017 heeft de gemeenteraad extra financiële middelen ter beschikking gesteld. Nu ligt er een voorstel voor nog meer extra middelen.